24/06/2020

Ο Άγιος Ευγένιος της Ρωμανίας και η Ρωμανία του Αγίου Ευγενίου

/ Γνώμες

«Ο Άγιος Ευγένιος στην Τραπεζούντα ως πολιούχος της αλλά και σε ολόκληρο τον Πόντο, τιμούνταν δύο φορές κάθε έτος. Η πρώτη ήταν η 21η Ιανουαρίου, η ημέρα δηλαδή που μαρτύρησε, μαζί με τους συναθλητές του Ουαλλεριανό, Κανίδιο και Ακύλα. Η δεύτερη ήταν στις 24 Ιουνίου, όταν τιμούνταν η ημέρα γέννησής του, όταν συγκεντρωνόταν στην πρωτεύουσα του Πόντου, Έλληνες και Ελληνίδες αλλά και πολλοί άλλοι λαοί από όλην την περιοχή. Ο ελληνικός πολιτισμός, η Ορθοδοξία, ο Πόντος, η Ρωμανία της φιλοκαλίας, πανηγύριζε τον Άγιο Ευγένιο.

- Άρθρο του δρ. Θεοφάνη Μαλκίδη από 24/06/2015

Ο πολιτισμός όμως και η Ορθοδοξία συνάντησαν τη βαρβαρότητα και η φιλοκαλία την καταστροφή, η ζωή την ιδεολογία του θανάτου και ο Άγιος Ευγένιος έμεινε μόνος του στην Τραπεζούντα της Ρωμανίας...

Αυτά μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του 1990, όταν ο Άγιος Ευγένιος ξαναέγινε σύμβολο στον τόπο που κατέφυγαν πολλοί διασωθέντες της βαρβαρότητας και ειδικότερα στη Θράκη και την νέα πόλη, τη Ρωμανία.

Στην εορτή του Αγίου Ευγενίου, το καλοκαίρι του 1995 βρεθήκαμε σε μία ιστορική στιγμή όταν στην αρχαία Μαρώνεια θεμελιώθηκε η εκκλησία του Αγίου Ευγενίου και ξεκίνησε η υλοποίηση της ιδέας του Μιχάλη Χαραλαμπίδη για την οικοδόμηση της Ρωμανίας. Μετά ήρθε η σημαντική πρωτοβουλία, ιστορική μπορεί να χαρακτηριστεί, των 204 τότε μελών του Ελληνικού Κοινοβουλίου που υπέγραψαν την πρόταση νόμου για τη δημιουργία του οργανισμού για την υλοποίηση του εγχειρήματος, εγχείρημα όμως το οποίο υπονομεύτηκε από τους γνωστούς μηχανισμούς που οδήγησαν τον Ελληνισμό στην πνευματική και οικονομική χρεοκοπία.

Σήμερα με τη βοήθεια του Αγίου Ευγενίου βρισκόμαστε μπροστά σε μία σχεδόν ολοκληρωμένη εκκλησία, όχι όμως και σε μία πόλη -πρότυπο για την πατρίδα μας, η οποία έχει καταστραφεί από το μπετόν και τώρα ξανακαστρέφεται από την κρίση, τον πνευματικό μαρασμό και την πτώχευση. Η ολοκλήρωση του ναού και η έναρξη εργασιών της Ρωμανίας, θα πρέπει να είναι η υπόσχεσή μας στον άγιο Ευγένιο, στις ψυχές των ανθρώπων μας που χάθηκαν στη Γενοκτονία, που χαίρονται όμως γιατί τους θυμόμαστε, στους Έλληνες και στις Ελληνίδες, που θέλουν να ξανανιώσουν την Ελληνικότητα, ως ευγενική έκφραση βίου και όχι ως ζούγκλα και βαρβαρότητα.

Οι άνθρωποι που βρίσκονται στη Ρωμανία και τον Άγιο Ευγένιο και πολλοί άλλοι που έχουμε τη σκέψη τους μαζί μας, είναι αυτοί που συνεχίζουν τη ιστορική και διαρκή σχέση εκκλησίας και λαού, λαού και εκκλησίας. Αυτοί που αγωνίζονται για τη Ρωμανία και τον πολιούχο της Άγιο Ευγένιο, για να ξανακάνουν την Ελλάδα, Ελλάδα. Να παρακαλέσουμε τον Άγιο Ευγένιο, παραφράζοντας τα λόγια του ιερέα από το Σοχούμι, την αρχαία Διοσκούρια, όταν πρόσφυγας αντίκρυσε το 1919 τις ελληνικές ακτές- το αναφέρει ο Καζαντζάκης στο "ταξίδι τον Καύκασο": «Άγιε Ευγένιε βοήθησέ μας να κάνουμε τις πέτρες και τα ξύλα, εκκλησιές και σχολειά».

Σημειώνεται ότι εν έτει 2020 στον Ιερό Ναό του Αγίου Ευγενίου του Τραπεζούντιου στη Ρωμανία τελέσθηκε ο πανηγυρικός Εσπερινός, χοροστατούντος του Σεβ. Μητροπολίτου Μαρωνείας και Κομοτηνής, κ. Παντελεήμωνος.

Άγιος Ευγένιος, ο Τραπεζούντιος

(Το κείμενο αποτελεί ενημέρωση στον προαύλιο του ναού του Αγίου Ευγενίου από τον Χρόνη Αμανατίδη)

Στα τέλη του 3ου αιώνα μ.Χ., μία εποχή, όπου ο χριστιανισμός εμφανίστηκε κι άρχισε να εξαπλώνεται στην ευρύτερη περιοχή του Πόντου υπό την αυτοκρατορία των Διοκλητιανού και Μαξιμιανού, ο Άγιος Ευγένιος έζησε και μαρτύρησε στην Τραπεζούντα.

Σε μία περίοδο σκληρών, ίσως και των σκληροτέρων, διωγμών απέναντι στους Χριστιανούς, όταν οι έπαρχοι της Καππαδοκίας και Αρμενίας, Λυσίας και Αγρικόλαος, έκαναν πράξη το απάνθρωπο διάταγμα να θανατώνουν κάθε πιστό της νέας θρησκείας, ο Άγιος Ευγένιος έζησε και μαρτύρησε, μαχόμενος κάθε στιγμή υπέρ της παρρησίας της βαθιάς του πίστης στον Ιησού Χριστό και το κήρυγμά του.

Κατά τον Ιανουάριο του 290 μ.Χ., ξεκινά το μαρτύριο του Ευγενίου και των συναθλητών του (Κανιδίου, Ουαλεριανου και Ακύλα). Εθνικοί της Τραπεζούντας καταγγέλλουν στο Λυσία τους τέσσερεις συναθλητές με την κατηγορία ότι διδάσκουν το λόγο του Εσταυρωμένου και κρύβονται σε δασώδη περιοχή. Οι διώκτες οδηγούνται στη σύλληψη του Κανιδίου, αρχικά, κι έπειτα του Ουαλεριανου καθ’ υπόδειξη του Ακύλα, ο οποίος είχε ήδη ομολογήσει την πίστη του στο Χριστό.

Οι τρεις συναθλητές περνούν όλη τη νύχτα στη φυλακή προσευχόμενοι και ψάλλοντας ύμνους στο Θεό. Το πρωί της επομένης ημέρας καλούνται να εμφανισθούν μπροστά στο Λυσία, που έχει φτάσει στην Τραπεζούντα, ανακρίνονται και για μία ακόμη φορά, ομολογούν την πίστη τους. Η παραδοχή της πίστης τους φέρνει αναπόφευκτα το μαστίγωμά τους κι αφού υποβάλλονται σε φριχτότερα βασανιστήρια, επιστρέφουν στη φυλακή.
Εν τω μεταξύ, στον Άγιο Ευγένιο, ο οποίος ολόκληρο το διάστημα αυτό κρυβόταν σε μία σπηλιά μέσα στο δάσος, παρουσιάζεται ο ίδιος ο Χριστός. Τότε, τον παροτρύνει να φανερωθεί και να αναγγείλει την πίστη του. Και πράγματι, ο Άγιος ψάλλει και υμνει το Θεό. Οι προσευχές του ακούγονται και προδίδουν την παρουσία του σε μία γυναίκα που περνά, τυχαία, από εκεί για να μαζέψει ξύλα. Στο άκουσμα των προσευχών του τρέχει ταραγμένη στην πόλη και τον καταδίδει. Σε μικρό χρονικό διάστημα, ο Άγιος συλλαμβάνεται και κακοποιημένος οδηγείται στη φυλακή, όπου περνά τη νύχτα δοξάζοντας το Θεό. Την επομένη άγεται στο Δούκα Λυσία ενώπιον του οποίου ομολογεί την πίστη του. Ωστόσο, ο ίδιος ο Λυσίας τον προτρέπει να προσφέρει θυσία στους θεούς των ειδωλολατρών με αντάλλαγμα τη ζωή του.

Ο Ευγένιος δέχεται και με πλήθος κόσμου να τον ακολουθεί, εισέρχεται σε έναν ειδωλολατρικό ναό. Καθ’όσο ο Άγιος προσεύχεται στο Χριστό, το συγκεντρωμένο πλήθος παρακολουθεί έκπληκτο τρία ειδωλολατρικά αγάλματα να θρυμματίζονται και την ίδια στιγμή τα δαιμόνια να παρακαλούν τον Άγιο να μην τα εκδιώξει. Παρά το άξιον θαυμασμού γεγονός, ο Λυσίας προτείνει και πάλι στον Ευγένιο να προσφέρει θυσία στους ειδωλολατρικούς θεούς. Ο Άγιος όμως ειρωνευόμενος, αρνείται την πρόταση αυτή. Υπομένοντας τα φριχτά βασανιστήρια που ακλουθούν, ο Ευγένιος δεν υποκύπτει, παραμένει προσηλωμένος στην πίστη του. Έξαλλος, τότε ο Δούκας διατάζει να ετοιμασθεί μια μεγάλη κάμινος και να ριχθούν μέσα και οι τέσσερεις συναθλητές. Άγγελος Κυρίου αφαιρει εξαίφνης τη δύναμη της φωτιάς κι’ έτσι, οι δήμιοι που καταφθάνουν τρεις ημέρες αργότερα στον τόπο του μαρτυρίου αντικρίζουν τους τέσσερεις πιστούς σώους και αβλαβείς. Συνειδητοποιώντας αυτό το αληθινά μεγάλο θαύμα, οι τρεις δήμιοι αλλάζουν πίστη και προσέρχονται στο Χριστιανισμό.
Αποφασισμένος ο Λυσίας να εκτελέσει την εντολή που του είχε δοθεί, διατάζει τον αποκεφαλισμό των τριών συναθλητών και τη σταύρωση του Ευγενίου. Τα σώματα των τριών μαρτύρων κλέπτονται από ευσεβείς χριστιανούς, οι οποίοι, όμως, λόγω της έντονης κακοποίησής τους, αδυνατούν να τα αναγνωρίσουν. Και, ω του θαύματος!, τα σώματα των συναθλητών βρίσκονται στον τόπο της καταγωγής του καθενός, όπου θάβονται με ιδιαίτερες τιμές. Εν αντιθέσει, ο Ευγένιος, που βρίσκεται κρεμασμένος στο σταυρό μέσα στη φυλακή, ελευθερώνεται και με τη βοήθεια Αγγέλου θεραπεύονται οι πληγές του. Οι συγκρατούμενοί του, άφωνοι από

το μεγαλείο του θαύματος, προσέρχονται και αυτοί στο Χριστιανισμό.

Εξοργισμένος, πλέον, ο Λυσίας καλεί και πάλι τον Ευγένιο να παρουσιαστεί μπροστά του, αποδίδει τη θεραπεία των οπών του σε «μαγικές ιδιότητες» του Αγίου και διατάζει τον αποκεφαλισμό του. Ο τόσο φριχτός και συγκλονιστικός θάνατός του ηλθε την 21η Ιανουαρίου του 290μ.Χ. Το σκήνωμά του κλάπηκε και τάφηκε πλησίον του τόπου του μαρτυρίου του, όπου και χτίστηκε ο ναός των Ποντίων «Άγιος Ευγένιος» προς τιμήν του!

Τα πρώτα κείμενα που βρέθηκαν να αναφέρονται στο ασύλληπτο αυτό μαρτύριο ανήκουν στον πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως, Ιωάννη Ξιφιλινό . **Χρονολογούνται δε από το 1042, ενώ με νέα δεδομένα τα θαύματα του Αγίου καταγράφηκαν (και πάλι από τον Ιωάννη Ξιφιλινό) στον κώδικα της μονής Διονυσίου** (έκδοση 154).
Εκτενής αναφορά στο μαρτύριο το δικό του και των συναθλητών του γίνεται και στο Αρχείο του Πόντου (1953/τόμος 18/σελ.163). Ενώ, το αρχαιότερο συναξαρικόν κείμενο της Κωνσταντινουπόλεως χρονολογείται τον 11ο αιώνα μ.Χ.